

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΑΡΑΜΠΑΛΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΙ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2003

BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΙ

(Εισήγηση στα πλαίσια του Διεθνούς Συνεδρίου « Οι Βιβλιοθήκες στην υπηρεσία του πολίτη » που διοργανώνεται από το Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, σε συνεργασία και με άλλους φορείς, από 2 έως 4 Ιουνίου 2003)

Αγαπητοί συνάδελφοι, Αξιότιμοι επισκέπτες από άλλες χώρες, Κυρίες και Κύριοι

Ξεκινώντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους υπευθύνους του Ινστιτούτου Goethe, που μου πρότειναν, να συμμετάσχω στο παρόν Συνέδριο, επωμιζόμενος την παρούσα εισήγηση με θέμα: Βιβλιοθήκες και νέοι . Και αφού ήδη ορίσαμε το θέμα, ας αρχίσουμε την παρουσίαση με την πρώτη ενότητα, που φέρει τον τίτλο:

ΟΙ ΝΕΟΙ ΩΣ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Όταν αναφερόμαστε στους νέους, εννοούμε τα άτομα του πληθυσμού μιας χώρας μεταξύ 13 και 22 ετών. Στο διάστημα των ετών αυτών, οι νέοι ζουν σε ένα διαρκές μεταβατικό στάδιο ωρίμανσης, προς την οποία ο κάθε ένας βαδίζει από τον δικό του δρόμο και με το δικό του, προσωπικό γρήγορο ή αργό ρυθμό. Οι διαφοροποιήσεις στους τομείς της ψυχολογίας, της πνευματικής ωρίμανσης, της διανοητικής και σωματικής ανάπτυξης, της μόρφωσης κ.λ.π. που παρουσιάζονται στους νέους στις ηλικίες αυτές, είναι πραγματικά σημαντικές και τόσο έντονες ώστε τα άτομα αυτά να παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές απόψεων, γνώσεων, προτιμήσεων κ.λ.π. μέσα σε 3 ή 4 χρόνια. Οι διαφορές αυτές φανερώνουν ότι οι νέοι, αποτελούν μία κοινωνική ομάδα με πολλές υποομάδες ηλικιακά διαχωρισμένες. Σημαντικό είναι και πρέπει να τονιστεί ότι όσον αφορά τις αναγνωστικές επιλογές και τις πληροφοριακές ανάγκες των νέων στο χώρο της Βιβλιοθήκης, παρατηρείται συχνή μετάβασή τους από τη μία υποομάδα στην άλλη, κάτι που τούς βοηθά να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, τους προετοιμάζει για την μετάβασή τους στην επόμενη υποομάδα και ταυτόχρονα κρατά συνδεδεμένες όλες τις υποομάδες αλλά και τους νέους μεταξύ τους.

Αν και είναι δυσδιάκριτα τα όρια των υποομάδων αυτών, ένας διαχωρισμός των νέων θα μπορούσε να έχει ως εξής:

1^η υποομάδα : νέοι 13-15 ετών,

2^η υποομάδα : νέοι 16-18 ετών και

3^η υποομάδα : νέοι 19-22 ετών.

Παρ' όλο που οι ηλικίες αυτές χρονικά είναι πολύ κοντά, στην πραγματικότητα οι διαφοροποιήσεις των αναγκών ανάμεσά τους είναι σημαντικές. Γι' αυτό η ενιαία και αποτελεσματική αντιμετώπιση των νέων, ως μίας και μόνης ομάδας, φαντάζει δύσκολη.

Οι πληροφορίες που δίνονται σε κάθε νέο πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στον βαθμό ωριμότητας εκείνου που ρωτά, αλλιώς υπάρχει ο κίνδυνος η κάθε πληροφορία να είναι από άνωφελη έως και επικίνδυνη. Μία πληροφορία που ενδιαφέρει έναν νέο 13 ετών πιθανότατα αφήνει αδιάφορο έναν νέο 22 ετών, αλλά και από την άλλη μεριά πληροφορίες που ενδιαφέρουν νέους 22 ετών, θα είναι χωρίς ενδιαφέρον ή ίσως και να βλάψουν νέους των 13 -14 ετών.

Οι νέοι αποτελούν μία ευρεία κοινωνική ομάδα, η οποία διακρίνεται από έντονο ενθουσιασμό αλλά και έντονες ανησυχίες. Είναι τα άτομα εκείνα, τα οποία πιστεύουν και δικαίως ίσως, ότι κατά τη διάρκεια της ζωής τους θα αλλάξουν ριζικά τον κόσμο, θα λύσουν όλα τα κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά και όποια άλλα προβλήματα μαστίζουν σήμερα την τοπική ή τη διεθνή κοινότητα.

Έχουν έντονες ανησυχίες για τις σπουδές ή / και το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν, για τις δυνατότητες που προσφέρονται, αλλά και γενικότερα για τον προσωπικό, οικογενειακό και κοινωνικό τους προσανατολισμό. Ενδιαφέρονται γενικά για όλα, όμως λόγω κυρίως της απειρίας τους αλλά και του άμετρου ενθουσιασμού τους, παρασύρονται εύκολα σε ενέργειες οι οποίες πολλές φορές δεν είναι οι καταλληλότερες. Αν τα Παιδιά είναι οι άνθρωποι που, «γνωρίζουν τα λιγότερα απ' όλους», οι Νέοι είναι εκείνοι που πιστεύουν, ότι «ξέρουν τα περισσότερα». Αυτό δείχνει και τον ενθουσιασμό, αλλά και την φιλοσοφία, με την οποία οι νέοι μερικές φορές προσεγγίζουν τα πράγματα.

Το αβέβαιο του μέλλοντος τούς γεμίζει ανησυχία και επιδρά σημαντικά στη ευμετάβλητη ψυχολογία τους. Βρίσκονται σε μια συνεχή αλλαγή, από το σχολείο στις ανώτερες σπουδές, τη στρατιωτική θητεία, ή το εργασιακό περιβάλλον αλλά και αυτή ακόμα τη δημιουργία οικογενείας.

Το έντονο καταναλωτικό περιβάλλον της σύγχρονης κοινωνίας, η οικονομική τους εξάρτηση, αλλά και η έλλειψη εμπειριών και η παρορμητικότητά τους, καθιστά τους νέους εύκολο στόχο εκμετάλλευσης, τόσο στον οικονομικό και εμπορικό, όσο και στον κοινωνικό τομέα.

Από την άλλη πλευρά οι νέοι αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνίας του μέλλοντος. Για το λόγο αυτό κάθε υγιής κοινωνία θα πρέπει να φροντίζει ιδιαίτερα την κοινωνική αυτή ομάδα του πληθυσμού της, που χωρίς ίσως να φαίνεται έχει τεράστιες ανάγκες.

Θα πρέπει να φροντίζει για την ενστάλαξη υγιών απόψεων στα μέλη της. Να τα εφοδιάζει με γνώσεις και πληροφορίες, για να διευκολύνει την αναζήτηση τους στην πορεία της ζωής τους, τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στον επαγγελματικό ή οποιοδήποτε άλλο τομέα. Ιδιαίτερα σήμερα υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός θεμάτων που απασχολούν τους νέους- που πρέπει να αντιμετωπιστούν με έναν ξεχωριστό - « νεανικό » - θα λέγαμε, τρόπο- όπως:

Εγκληματικότητα και Παραβατική συμπεριφορά, Καταναλωτισμός, Διαφήμιση και Ενημέρωση, Εφηβική και Νεανική Ψυχολογία, Επαγγελματικός προσανατολισμός και Επαγγελματική απασχόληση, Αθλητισμός και Πρωταθλητισμός, Διαδίκτυο και Ηλεκτρονική πληροφόρηση, Μετανάστευση, Υγεία, Διατροφή, Οικολογία, Τέχνες κ.α.

2. Το γεγονός ότι η σύγχρονη κοινωνία μεταβάλλεται με πραγματικά απίστευτους ρυθμούς (επιστήμες, τεχνολογία, ανθρώπινες σχέσεις, περιβάλλον κ.λ.π.) ακόμα και η κρίση (αν όχι η κατάργηση) των αξιών, με τις οποίες προσπαθούμε να γαλουχήσουμε τους νέους, κρίση που φαίνεται να παίρνει παγκόσμιες διαστάσεις, καθιστά δυσχερή τον προσωπικό και κοινωνικό προσανατολισμό των νέων, που καλούνται να ενταχθούν σε μία κοινωνία που κι αυτή η ίδια, ψάχνει να βρει τη χαμένη ταυτότητά της.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι είναι επιτακτική η ανάγκη οι νέοι από πλευράς παροχής γνώσεων και πληροφοριών να αντιμετωπιστούν ξεχωριστά, λαμβανομένων υπ' όψιν όλων των προαναφερομένων παραγόντων.

Βιβλιοθήκες και Νέοι

Οι βιβλιοθήκες αποτελούν το θεματοφύλακα της γνώσης και των πληροφοριών. Για το λόγο αυτό έχουν ένα σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση γενικής αλλά και ειδικής γνώσης των πολιτών του μέλλοντος αλλά και της διατήρησης ή και της προόδου των αξιών οι οποίες πρέπει να διέπουν μια υγιή κοινωνία.

Στη διεθνή βιβλιογραφία γίνεται εκτενής αναφορά στους σκοπούς και στους στόχους των λαϊκών βιβλιοθηκών, αλλά δεν δίνεται η πρέπουσα σημασία στον ρόλο των βιβλιοθηκών αυτών για την εξυπηρέτηση των νέων. Το Μανιφέστο της UNESCO αναφέρει ότι αν στον πληθυσμό που εξυπηρετεί μία λαϊκή βιβλιοθήκη το 25% αποτελείται από παιδιά κάτω των 14 ετών, τότε το 1/3 της συλλογής της θα πρέπει να απευθύνεται στα παιδιά αυτά. Καμία μνεία δεν γίνεται για αναλογία συλλογής και πληθυσμού νέων.

Η περίπτωση αυτή ίσως εκφράζει και την αντίληψη, ότι οι νέοι πιθανόν να μπορούν από μόνοι τους να αναζητήσουν, να εντοπίσουν, να ανακτήσουν, και κυρίως να αφομοιώσουν, ακόμα και ανεξέλεγκτες γνώσεις και πληροφορίες, με ολέθριες καμιά φορά συνέπειες. Είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό ότι η αντιμετώπιση της κοινωνικής ομάδας των νέων από τις βιβλιοθήκες, θα πρέπει να γίνει με τρόπο υπεύθυνο και αποτελεσματικό.

Η Ελληνική πραγματικότητα

Στην χώρα μας οι βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν τους νέους με το πνεύμα που αναφέρθηκε παραπάνω. Το υλικό που απευθύνεται αποκλειστικά στους νέους δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο και συνήθως δεν αποτελεί μια ενιαία ιδιαίτερη συλλογή αλλά βρίσκεται διάσπαρτο στις θεματικές ενότητες της βιβλιοθήκης. Ένα σημαντικό τμήμα της νεανικής συλλογής είναι ενσωματωμένο με το Παιδικό τμήμα χωρίς πολλές φορές να φέρει σημεία διάκρισης ως ξεκάθαρα νεανικό. Ένα δεύτερο τμήμα της νεανικής συλλογής είναι ενσωματωμένο με το τμήμα της συλλογής των ενηλίκων, επίσης χωρίς να ξεχωρίζει με κάποιο τρόπο από αυτήν.

Τέλος υπάρχει, ως ξεχωριστό το τμήμα με τα σχολικά βοηθήματα, που αφορά κυρίως τους νέους-μαθητές αλλά και τους εκπαιδευτικούς.

Το ποσοστό αυτοματοποίησης της λειτουργίας των Ελληνικών Λαϊκών Βιβλιοθηκών είναι ακόμα χαμηλό. Αυτό είναι απογοητευτικό αλλά συγχρόνως και ενθαρρυντικό, αφού τους δίνεται η δυνατότητα να αποφασίσουν για τη σημασία τήρησης κάποιων αρχών και προτύπων στην επεξεργασία του υλικού τους, ώστε να λυθούν παρόμοια προβλήματα και να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα το τμήμα της συλλογής που απευθύνεται στους νέους. Η αυτοματοποίηση των Λαϊκών Ελληνικών Βιβλιοθηκών με τη χρήση Η/Υ, δίνει τη δυνατότητα διαχωρισμού του υλικού που απευθύνεται στους νέους, μέσα από τον δημόσιο κατάλογο τους._

Η επιτυχία της διάκρισης στηρίζεται στη τακτική συμπλήρωση του στοιχείου αυτού κατά τη διαδικασία της βιβλιογραφικής επεξεργασίας

του υλικού και τη σχολαστική εκτίμηση του κειμένου, για να χαρακτηριστεί ότι απευθύνεται σε νέους. Μια τέτοια διάκριση του υλικού ως «νεανικού», απαιτεί κόπο, χρόνο, μεγάλη υπευθυνότητα και ακόμα, γνώσεις (έστω βασικές), παιδικής, εφηβικής και νεανικής ψυχολογίας από πλευράς του Βιβλιοθηκονόμου. Η διάκριση αυτή είναι μία από τις δυσκολότερες αλλά και σημαντικότερες, Βιβλιοθηκονομικές εργασίες. Γίνεται μάλιστα ακόμα πιο επίπονη αλλά και συνάμα πιο αποτελεσματική, αν η επεξεργασία της « νεανικής συλλογής » γίνει σύμφωνα με τις υποομάδες που αναφέρθηκαν στην αρχή.

Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κορυδαλλού βρίσκεται στην αρχή της, μια προσπάθεια οργάνωσης Νεανικού τμήματος μέσω : της αναζήτησης, και της προμήθειας εξειδικευμένων έργων για Νέους, του χαρακτηρισμού τους ως αμιγώς νεανικών, της δημιουργίας ειδικών θεματικών επικεφαλίδων και θησαυρού, της εξασφάλισης ξεχωριστού χώρου στη Βιβλιοθήκη για την νεανική συλλογή, της διαφήμισης της συλλογής κ.λ.π.

Επίσης έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια βελτίωσης των υπηρεσιών που προσφέρονται στους νέους από έναν αριθμό Δημοτικών Βιβλιοθηκών, όπως αυτές του Δήμου Θεσσαλονίκης, του Δήμου Αγίας Παρασκευής κ.α. με πραγματικά σημαντικά βήματα προόδου.

Τα τρία τελευταία χρόνια βρίσκεται σε εξέλιξη ένα πρόγραμμα δημιουργίας Πρότυπων Σχολικών Βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα, μέσω του 3^{ου} κοινοτικού πλαισίου στήριξης. Η ανάπτυξή τους μελλοντικά θα μπορέσει να βοηθήσει σημαντικά στην κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών των Νέων, τουλάχιστον για το διάστημα που οι τελευταίοι ως μαθητές θα βρίσκονται στα Σχολεία.

Τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων

Η ανάγκη της εξυπηρέτησης των Νέων στους τομείς των γνώσεων και της πληροφορίας, οδήγησε την Πολιτεία στην πρόσφατη δημιουργία σε κάθε Δήμο της Χώρας μας, των Κέντρων Πληροφόρησης Νέων (Κ.Π.Ν.). Πρόκειται για έναν καινούριο θεσμό που δημιουργήθηκε με τη συνεργασία της Γ.Γ.Ν.Γ. και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σκοπός του είναι να παρέχει στους Νέους τη δυνατότητα της δωρεάν πρόσβασης στην έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση χωρίς διακρίσεις. Στο χώρο αυτό οι Νέοι έχουν τη δυνατότητα της ελεύθερης πρόσβασης σε πληροφορίες όπως: Εκπαίδευση, Επαγγελματική κατάρτιση και Επιμόρφωση, Απασχόληση και Εργασία, Πολιτισμός και Τέχνη, Κοινωνικά θέματα, Αθλητισμός, Τουρισμός, Οικολογία και περιβάλλον, Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενικές πληροφορίες Δημόσιας Διοίκησης κ.α. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιείται κάθε μέσο και κάθε μορφής

πληροφοριακό υλικό, από απλά ενημερωτικά φυλλάδια, μέχρι την πολύ χρήσιμη - αλλά και δύσκολα ελεγχόμενη - πρόσβαση στο διαδίκτυο. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις εγκαταστάσεις των Κ.Π.Ν. προβλέπονται χώροι όπου θα φιλοξενούνται δραστηριότητες σχετικές με την πληροφόρηση όπως: εργαστήρια, σεμινάρια κ.λ.π.

Από αυτή την προσπάθεια της πληροφόρησης των νέων, δυστυχώς, για την ώρα τουλάχιστον, απουσιάζει η επιστήμη της πληροφόρησης, η Βιβλιοθηκονομία. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε αυτούς τους αρτισύστατους θεσμούς, δημιουργήθηκε μια ανάγκη ίσως αναμενόμενη, η ανάγκη ύπαρξης στον ίδιο χώρο μιας μικρής κατ' αρχάς, Βιβλιοθήκης, με υλικό που θα αφορά την τρέχουσα κυρίως πληροφόρηση.

Πρέπει παρ' όλ' αυτά να αναγνωρίσουμε ότι τα Κ.Π.Ν. αποτελούν ένα σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης και εξυπηρέτησης των νέων ως ξεχωριστής κοινωνικής ομάδας._

Από το Σήμερα στο Αύριο

Από όσα ήδη έχουν αναφερθεί γίνεται αντιληπτό ότι αν και οι νέοι χρίζουν σήμερα μιας ιδιαίτερης αντιμετώπισης στο χώρο των Βιβλιοθηκών, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει στο βαθμό που θα έπρεπε. Τι θα μπορούσε να γίνει; Οι απόψεις για τις λύσεις που θα μπορούσαν να προταθούν για τη σύγχρονη Ελληνική, κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα φαίνονται να είναι οι εξής δύο:

A) Η δημιουργία ιδιαίτερου τμήματος ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ στις ήδη υπάρχουσες Δημοτικές Βιβλιοθήκες, κατόπιν σωστής μελέτης και σχεδιασμού και

B) Η δημιουργία αυτόνομων Νεανικών Βιβλιοθηκών.

Σχετικά τώρα με την πρώτη περίπτωση μπορούμε να πούμε ότι επιτυγχάνονται τα εξής:

α) Άμεση -σχετικά- αντιμετώπιση του προβλήματος.

β) Αν και θα υπάρξουν δαπάνες θα είναι μικρότερες από όσες απαιτούνται για την δημιουργία αυτοτελούς Νεανικής Βιβλιοθήκης.

γ) Ένα σημαντικό μέρος της συλλογής των ενηλίκων απευθύνεται και στους νέους. Στην περίπτωση αυτή αποφεύγουμε την διπλή προμήθεια του υλικού αυτού που βεβαίως θα σήμαινε και διπλό κόστος.

δ) Κρατάμε στο νου και στην ψυχολογία των ανθρώπων ενιαία την έννοια Βιβλιοθήκη.

ε) Δεν δημιουργούμε "χάσμα" ηλικιών -και γενεών - στις Βιβλιοθήκες μας και γενικότερα στην κοινωνία μας. Είναι χαρακτηριστικό ότι αρκετοί νέοι έρχονται στην Βιβλιοθήκη μαζί με τους γονείς τους, οι οποίοι αισθάνονται οικείοι στο χώρο της Βιβλιοθήκης, ενώ ταυτόχρονα συνδέουν εύκολα το παιδί τους με τη Βιβλιοθήκη. Έτσι στο χώρο μας συνυπάρχουν αρμονικότερα όλες οι ηλικίες-γενιές, γεγονός πολύτιμο στην εποχή μας. Άλλωστε η κοινωνία οφείλει να βοηθήσει τους νέους να ενταχθούν φυσιολογικά σ' αυτήν και όχι να τους αποκόψει.

στ) Οι νέοι είναι "περαστικοί" από το νεανικό τμήμα. Καλύτερα λοιπόν να συνδέονται με μια ενιαία Βιβλιοθήκη, ώστε όταν μεγαλώσουν να μην χρειαστεί να αλλάξουν ριζικά παραστάσεις (πρόσωπα, κτήρια, κλίμα, σχέσεις κ.λ.π.). Οι νέοι, το γνωρίζουμε, δεν θα είναι για πάντα νέοι. Έτσι η μετάβασή τους από το «χώρο» των νέων στο «χώρο» των ενηλίκων και ωρίμων θα γίνει φυσικά, αρμονικά και αβίαστα, έτσι όπως ακριβώς περνούν από τη μία νεανική υποομάδα στην επόμενη, χωρίς να αισθάνονται γι' αυτό άγχος ή αβεβαιότητα, αφού όλα γίνονται στον ίδιο γνωστό και οικείο γι' αυτούς χώρο.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε, ότι στις αρμοδιότητες και γιατί όχι και στις ευθύνες της Βιβλιοθηκονομίας πρέπει να ενταχθούν και τα Κ.Π.Ν. Μια τέτοια προοπτική θα άλλαζε ριζικά το "σκηνικό" και θα βελτίωνε σημαντικά τις υπηρεσίες που προσφέρονται στους νέους σήμερα_ενώ θα έδινε σημαντική ώθηση και στις Βιβλιοθήκες. Άλλωστε όπως προαναφέρθηκε στα Κ.Π.Ν. έχει αρχίσει ήδη να φαίνεται η ανάγκη της παρουσίας της Βιβλιοθηκονομίας.

Η ένταξη των Κ.Π.Ν. στις Βιβλιοθήκες θα δώσει στους νέους κάτι το καινούριο, το πρωτοποριακό και θα τους προσελκύσει στη χρήση της. Αυτό, το στοιχείο του εντυπωσιασμού, στην περίπτωση της δημιουργίας ξεχωριστής Νεανικής Συλλογής στις ήδη υπάρχουσες και λειτουργούσες Δημοτικές Βιβλιοθήκες, , δεν θα είναι βεβαίως τόσο έντονο, όσο θα είναι στην περίπτωση της δημιουργίας καινούριων, αυτόνομων Νεανικών Βιβλιοθηκών. Το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίζεται με την κατάλληλη προβολή και διαφήμιση.

Η ενσωμάτωση των Κ.Π.Ν. στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες αν και θα έδινε μεγάλη ώθηση στην ανάπτυξη των νεανικών τμημάτων, πρέπει να τονισθεί ότι δεν είναι ούτε εύκολη, ούτε απλή και οπωσδήποτε χρίζει ιδιαίτερης μέριμνας, προσεκτικής μελέτης και μακρόπνοου σχεδιασμού.

Μεγάλο πρόβλημα σε αυτή την πρώτη λύση αποτελεί η στενότητα χώρου, που διακρίνει το σύνολο των Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Το θέμα αυτό δεν είναι καινούριο και υφίσταται και στην 2^η από τις προτεινόμενες λύσεις και μάλιστα πολύ οξύ. Το ενθαρρυντικό είναι ότι στις δημοτικές Βιβλιοθήκες ήδη ένα τμήμα της συλλογής είναι αφιερωμένο στους νέους και ίσως μια ανάλογα προσαρμοσμένη αναδιάταξη συλλογής, σε συνδυασμό με πιθανή έστω και μικρή διεύρυνση του χώρου ίσως δώσει κάποιες λύσεις. Η ενδεικνυόμενη λύση βέβαια θα ήταν η ριζική επέκταση του χώρου.

Στη περίπτωση λοιπόν που θα προτιμηθεί μια λύση σαν κι αυτή γίνεται φανερό ότι για όσες Βιβλιοθήκες πρόκειται να δημιουργηθούν στο εξής, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για μεγαλύτερο χώρο, ώστε να εξασφαλιστεί η δημιουργία ξεχωριστού νεανικού τμήματος. Βεβαίως η εξεύρεση μακροπρόθεσμα μεγαλύτερου χώρου είναι μια ανάγκη όπως προαναφέρθηκε και για τις ήδη υπάρχουσες Βιβλιοθήκες.

Για τη δεύτερη περίπτωση μπορούμε να πούμε τα εξής:

α) Δεδομένου ότι αναφερόμαστε στη δημιουργία εξ' αρχής νέων χώρων υπάρχει η δυνατότητα, εάν βεβαίως κάτι τέτοιο αποφασιστεί για σύγχρονες και πιο εργονομικές εγκαταστάσεις, με περισσότερους και πιο λειτουργικούς χώρους που θα μπορούν να καλύψουν πιο μακροπρόθεσμες ανάγκες.

β) Επιτυγχάνεται εντονότερη διαφήμιση και προβολή με συνέπεια ενθουσιασμό στις τάξεις των νέων και μεγαλύτερη προσέλευσή τους στη Βιβλιοθήκη.

γ) Δίνεται η δυνατότητα ορθής οργάνωσης εξ' αρχής.

Από την άλλη πλευρά πρέπει να εντοπίσουμε τα παρακάτω:

α) Η λύση αυτή απαιτεί μεγαλύτερο βάθος χρόνου για την ολοκλήρωσή της.

β) Το κόστος για την δημιουργία νέων αυτόνομων Βιβλιοθηκών θα είναι πολύ μεγαλύτερο : νέα κτήρια και εγκαταστάσεις, νέα υλικοτεχνική υποδομή, διπλή προμήθεια σημαντικού μέρους της προϋπάρχουσας συλλογής κ.λ.π. (εδώ θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν και οι γενικότερες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες).

γ) Διασπάται το μέχρι σήμερα «ενιαίο» της Βιβλιοθήκης, δεδομένου ότι μέχρι τώρα εξυπηρετούνται όλοι στον ίδιο χώρο-φορέα.

δ) Η λύση αυτή συνεπάγεται και μεγαλύτερο ρίσκο, όχι μόνο οικονομικό αλλά και κοινωνικό αφού, πιθανή αποτυχία ίσως έχει απρόβλεπτες συνέπειες και διαστάσεις.

ε) Μεγαλύτερες ευθύνες και περισσότερες απαιτήσεις, από τους Βιβλιοθηκονόμους, λόγω της ιδιαιτερότητας του νέου αυτού είδους Βιβλιοθήκης.

Πέραν βεβαίως των λύσεων αυτών είναι απαραίτητη και η ταυτόχρονη και παράλληλη ανάπτυξη και των Σχολικών Βιβλιοθηκών, οι οποίες μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο σημαντικό, αφ' ενός στην εξοικείωση των νέων με τις Βιβλιοθήκες, εφ' ετέρου στην ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών τους.

Καταλήγοντας, εντοπίζει κανείς την έντονη ανάγκη οι νέοι να τύχουν όχι μόνο ξεχωριστής αλλά και Σοφής αντιμετώπισης, και διαπιστώνει ότι παρά τις δυσκολίες που υπάρχουν (κοινωνικές, οικονομικές, υποδομής κ.λ.π.) ώστε να επιλεγεί και να εφαρμοστεί αποτελεσματικά κάποια λύση, στην κατεύθυνση της υποστήριξης των νέων, οι Βιβλιοθηκονόμοι καλούνται να παίξουν, ίσως τον δυσκολότερο αλλά συνάμα και τον ομορφότερο ρόλο.

Με εκτίμηση,
Ευάγγελος Γ. Αράμπαλης